

ČINNOSTI LIGY PROTI RAKOVINĚ PRAHA

Liga proti rakovině Praha vznikla jako nevládní humanitární organizace v r. 1990. Sdružuje nádorově nemocné, rodinné příslušníky, laické aktivisty a profesionální zdravotníky. Cílem snažení je nádorová prevence, zlepšení kvality života onkologických pacientů a podpora protinádorového výzkumu. Tyto tři směry činnosti charakterizuje trojlístek loga Ligy.

V rámci preventivní činnosti Liga vydává brožury o rizikových činitelích v našem životě, zlozvycích škodících našemu zdraví a o správné životosprávě a výživě. Jde o faktory, které zvyšují riziko vzniku zhoubných nádorů. Usiluje o snížení počtu kuřáků u nás. Ve srovnání např. s Finskem u nás kouří téměř trojnásob více mužů, zatímco počet kuřáček je jen o 40 % vyšší. Počet stálých nebo příležitostných kuřáků je u nás 32 % mezi muži a 22 % mezi ženami.

Nádorová telefonní linka je stálá služba v pracovních dnech, kdy lékař odpovídá na dotazy. Na telefonním čísle 02/90 05 01 01 od r. 1992 se uskutečnilo na 15 000 telefonátů. V r. 1999 jich bylo 2 710 s 3 079 dotazy. 32 % těchto dotazů se týkalo vlastní léčby pacienta, 16,9 % nádorové prevence a 5,8 % následné péče. 90 volajících si vyžádalo osobní konzultaci. Dotazy se týkaly nejčastěji nádorů prsu (32,9 %), pohlavních orgánů (12,5 %), močového ústrojí (10,2 %) a zažívacího systému (8,7 %).

Aktivní pomoc byla poskytnuta ve 40,3 %, rada ve 43,7 % a písemné materiály v 5,4 %. Léčba bolesti u nádorových chorob byla předmětem 0,6 % telefonátů. Na provoz telefonní linky přispívá MZ ČR.

Liga organizuje ve spolupráci s Rekondičním onkologickým centrem o.p.s. ozdravné pobyty pro pacienty po ukončené léčbě. Od r. 1994 bylo realizováno 37 čtrnáctidenních rekondičních cyklů, na kterých se vystřídal 804 frekventantů. Rekondiční pobyty slouží nejen ke zklidnění nemocných, ale pomáhají jim při soužití s nádorovým procesem. Na pobyty částečně přispívá MZ ČR.

V r. 1994 byly zahájeny ambulantní rekondiční kurzy pro pacienty, kteří ukončili protinádorovou léčbu. V pěti odpoledních blocích 6 lékařů, 2 zdravotnické pracovnice, psychologka a onkologická pacientka s účastníky kurzu hovoří o nádorové nemoci. Snaží se o jejich zklidnění a společně v besedách je učí jak s nádorovou chorobou žít a jakou mají dělat prevenci. Kurzy s výjimkou letních měsíců budou probíhat celoročně. Zájemci se mohou přihlásit na nádorové lince nebo na čísle 02/24 91 97 32 i s předstihem.

Velmi obsáhlá je publikační činnost Ligy. Bylo vydáno 30 titu-

lů jak preventivního, tak poradenského charakteru. Tituly jsou ve stovkách nabízeny zdravotníkům během zdravotnické výstavy Pragomedika a především praktičtí lékaři si je mohou vyžádat do svých ordinací. Jsou trvale k dispozici zdarma na sekretariátu Ligy.

Nejvíce si představitelé Ligy cení dvě celostátní aktivity – Květinový den a Běh Terryho Foxe. 10. května v letošním roce již počtvrté vyjdou do ulic dvojice malých lidí ze středních škol, junáci, členky Českého svazu žen a Sdružení dobrovolných onkologických organizací, aby nabízeli symbolický žlutý květ měsíčku lékařského a k němu leták se zdravotním doporučením. Loni to byly návody na samovyšetřování prsů nebo varlat, letos to bude tucet rad o správné výživě.

Ze získaných peněz – a v r. 1999 se vybralo 6 260 000 Kč – Liga přispívá na činnost onkologických klubů, financuje tisk a distribuci preventivních a poradenských brožur pro zdravé a nemocné a založila fond na rekonstrukci modelového rekondičního centra na Pleši. Ze sbírky je financován projekt v mateřských školách „Já kouřit nebudu a vím proč“.

V letošním roce zahájí provoz Centrum preventivní a následné onkologické péče jako nestátní zdravotnické zařízení, kde pacienti ponесou zhruba 30 % nákladů a zbytek bude placen ze sbírky.

K 10. výročí založení Ligy bude udělena poprvé cena ve výši 50 000 Kč za nejlepší odbornou publikaci s onkologickou tematikou mladému vědci do 35 let.

Druhou celostátní akcí, na které se Liga spolupodílí, je Běh Terryho Foxe. Je pořádán na paměť mladého Kanadana, který podlehnul zhoubnému bujení. Pa amputaci s protézou dolní končetiny zahájil demonstrační běh Kanadou a zahájil sbírku na onkologický výzkum. Běh neukončil. Choroba to nedovolila. Štafetu převzali organizátoři v desítkách států ve světě a v České republice se poběží v letošním roce 8. ročník za podpory kanadského velvyslance, České obce sokolské a Klubu fair play. Loni se běhu účastnilo 86 204 běžců, kteří přispěli na výzkum proti rakovině 3 858 704 Kč.

Liga tyto prostředky rozděluje grantovým způsobem mezi výzkumná pracoviště. Mezi běžci pak šíří tiskoviny s preventivním obsahem.

Pracovníci Ligy preventivně informují lékařskou i onkologickou odbornou veřejnost a přednášeli na Spolku lékařů v Praze a na Brněnských onkologických dnech.

V květnu 2000 je v Praze Mezinárodní onkologické sympozium organizované Ligou, které bylo zařazeno mezi akce UICC. Liga je členem UICC (Mezinárodní unie proti rakovině) a ECL (Asociace evropských lig proti rakovině). V souladu s programy Evropské unie přejímá některé projekty a přizpůsobuje je českým podmínkám. Příkladem je plakát „Jak z toho ven“ – v originále „Passport for life“ – propagující nekuřáctví, boj proti drogám, alkoholismu, AIDS a stresu mezi mládeží.

Evropský týden proti rakovině (od 9. do 15. října) bude zaměřen na správnou výživu i u nás. Přehmaty ve výživě se odhadují až jako třicetiprocentní podíl rizikových faktorů podléhajících se na vzniku rakoviny. Je to stejný podíl jako kouření.

Rozsáhlou činností a působením na naši veřejnost by Liga nemohla uskutečnit bez spolupráce s médií. Patří jim vřelý dík.

Liga je otevřenou občanskou iniciativou a věříme, že počet členů a podporovatelů bude stále stoupat, neboť je v zájmu celé naší společnosti, ale i každého z nás osobně, abychom dbali o své zdraví a podkud onemocníme, abychom se uměli s nemocí vyrovat a úspěšně jí čelit. Uvítáme ještě intenzivnější spolupráci s lékaři, onkology i orgány odborných společností.

Uvědomme si s velkým myslitelem Konfuciem: Zbabělost je, když víme, co máme činit, a neděláme to.

Zájemci o spolupráci nebo podporu uvádím kontaktní údaje: Liga proti rakovině,

Na Slupi 6, 128 42 Praha 2,
tel.: 02/24 91 97 32, 90 05 01 01,
e-mail: lpr@lpr.cz,
<http://www.lpr.cz>.

Prof. MUDr. Zdeněk Dienstbier, DrC.C.
předseda Ligy proti rakovině